

**Statistikdokumentation for
Folkebiblioteker 2018**

1 Indledning

Folkebiblioteksstatistikken har til formål at vise aktiviteten på folkebiblioteksområdet i Danmark. Statistikken udarbejdes for tællingsåret 2010 og frem af Danmark Statistik. Statistikken blev lavet af Slots- og Kulturstyrelsen fra 2000 til og med tællingsåret 2009.

2 Indhold

Folkebiblioteksstatistikken indeholder nøgletal for bibliotekernes aktiviteter og økonomi, så det er muligt at sammenligne på tværs af kommuner.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Biblioteksstatistikken viser aktiviteten på folkebiblioteker i Danmark. De væsentligste opgørelser er på bestand, afgang, tilvækst, udlån, fornyelse af udlån og interurbanlån opgjort på internationalt sammenlignelige kategorier for materialetyper fx bøger. Statistikken viser også nøgletal for bibliotekernes økonomi bl.a. materialeudgifter. Data offentliggøres på kommuneniveau.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Der anvendes dk5-decimalklassifikation ved angivelse af emner for faglitteratur.

2.3 Sektordækning

Kultur.

2.4 Begreber og definitioner

Aktive personlige lånere: Aktive personlige lånere er personer, som har lånt bøger eller benyttet elektroniske resurser fx Filmstriben inden for det sidste år. Man behøver således ikke fysisk, at have været på biblioteket for at være en aktiv personlig låner.

Biblioteker: Organisation eller del af en organisation, hvis hovedformål det er at varetage indsamling, registrering, formidling og vedligeholdelse af samlingen med henblik på at imødekomme brugernes behov for information, forskning, undervisning, kultur etc. Et bibliotek kan omfatte et eller flere betjeningssteder, samlet betegnet som et biblioteksvæsen. Biblioteket inkluderer alle bibliotekets betjeningssteder med offentlig adgang omfattet af bibliotekets bruttodriftsbudget, dvs. hovedbibliotek, filialer, servicepunkter og bogbusser.

Interurbanind- og udlån: Interurbanind- og udlån er lån af bøger o.a. mellem biblioteker i ind- og udland.

Materialer: Materialer er sammenhængende informationsmængde eller anden intellektuel og/eller kunstnerisk frembringelse der udgør en afsluttet enhed. Et materiale er en repræsentation af et værk eller en samling af værker som er udgivet eller betragtes som en fysisk enhed og som sådan danner udgangspunkt for en bibliografisk beskrivelse.

Multimediemateriale: Fællesbetegnelse for elektroniske og computerstyrede produkter der er lagret på et materiale som fx cd-rom eller dvd, som består af og koordinerer brugen af to eller flere udtryksformer som fx tekst, billeder og lyd.

Servicepunkter: Et servicepunkt er en del af større administrativ enhed, som tilbyder begrænset biblioteksservices med offentlig adgang i faste lokaler enten til en særlig målgruppe (børn, fakulteter) eller til en lokalt defineret brugerkreds. Et servicepunkt adskiller sig fra en filial ved, at servicen er begrænset fx til udlån af bestilt materiale og aflevering. Et servicepunkt kan være en del af anden virksomhed: butik, postkontor, café, offentligt kontor mv.

2.5 Enheder

Biblioteker

2.6 Population

Populationen for statistikken er samtlige folkebiblioteker i Danmark.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

For oplysninger om folkebibliotekernes bestand og brug af elektroniske resurser findes sammenlignelige oplysninger fra 2015. For alle andre oplysninger findes sammenlignelige data fra 2009.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Måleenheder er antal bøger eller andet fysisk materiale, antal udlån og fornyelser samt antal besøg. For e-resurser er måleenheden antal visninger og antal søgninger. De økonomiske oplysninger er opgjort i danske kroner.

2.11 Referencetid

Kalenderåret 2017.

2.12 Hyppighed

Udgivelsen sker én gang årligt.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Folkebiblioteker indberetter til Danmarks Statistik i henhold til §6 i Lov om Danmarks Statistik. Der er ingen EU-regulering på dette område.

2.14 Indberetningsbyrde

Statistikken vurderes ikke at udgøre en væsentlig indberetningsbyrde for folkebiblioteker, idet hovedparten af de indberettede data stammer fra folkebibliotekernes administrationssystem.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Folkebiblioteker indberetter data umiddelbart efter referenceårets afslutning. Danmarks Statistik behandler de indsamlede data, fejlsøger dem og offentliggør dem i Statistikbanken.

3.1 Kilder

Kilderne til statistikken er indberetninger fra folkebibliotekerne. De indberetter via filindberetninger og elektronisk spørgeskema. Derudover modtages også filindberetninger fra Slots- og Kulturstyrelsen.

3.2 Indsamlingshyppighed

Data indsamles en gang årligt. Folkebiblioteker indberetter data efter referenceårets afslutning. På grund af systemskift hos bibliotekerne blev indsamling af data for 2016 og 2017 først muligt i 2018.

3.3 Indsamlingsmetode

Der anvendes spørgeskema og leverance fra bibliotekernes administrationssystem.

3.4 Datavalidering

Der foretages sammenligning af data med data fra sidste år. Hvis der er store forskelle i tallene kontaktes bibliotekskommunen for en afklaring.

3.5 Databehandling

Data fra bibliotekernes administrationssystem (antal udlån, bestand o.s.v.), kontrolleres for fejl og aggregeres. Fejl kunne for eksempel være en manglende kode i dataleverancen, som gør at data ikke kan indlæses i statistikregistre. I tilfælde af fejlbehæftet dataleverance skal data trækkes ud af systemet igen og genindberettet. Under behandlingen bliver data grupperet og kodet på de kategorier de offentliggøres på i statistikbanken.

3.6 Korrektion

Ikke relevant for denne statistik.

4 Relevans

De centrale brugere er kommuner, medier og Slots- og Kulturstyrelsen. Statistikken bliver brugt til analyser og planlægning på biblioteksområdet. Der er ikke foretaget undersøgelse af brugertilfredshed på denne statistik. Der er løbende kontakt med Slots- og Kulturstyrelsen hvor kvaliteten af statistikken og brugerbehov vurderes.

4.1 Brugerbehov

De vigtigste brugere er politikere, medier, studerende, interesseorganisationer og bibliotekerne selv, som bruger tallene i analysearbejde. Statistikken bliver brugt til analyser og planlægning på biblioteksområdet.

4.2 Brugertilfredshed

Der er løbende kontakt med Slots- og kulturstyrelsen om brugerbehov og evt. udvikling af statistikken.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Opgørelsen omfatter alle folkebiblioteker i Danmark. Usikkerhed som følge af forkert indberettede tal og misforståelser er minimal. Dette skyldes at bibliotekerne modtager rykkere, hvis de mangler at indberette tal. Derudover er der gentagende kontrol af folkebibliotekernes indberettede tal.

For 2016 og 2017 vil tal om udlån, bestand, tilvækst og afgang af materiale, samt antal aktive lånere og fjernlån ikke blive offentliggjort. Dette skyldes problemer med bibliotekernes skift af IT-systemer.

5.1 Samlet præcision

Svarprocenten for folkebiblioteksstatistikken er 100 pct.

Usikkerhed som følge af forkert indberettede tal og misforståelser er minimal. Dette skyldes at bibliotekerne modtager rykkere, hvis de mangler at indberette tal. Derudover er der gentagende kontrol af folkebibliotekernes indberettede tal. Der imputeres ikke for eventuelt manglende værdier.

For 2016 og 2017 vil tal om udlån, bestand, tilvækst og afgang af materiale, samt antal aktive lånere og fjernlån ikke blive offentliggjort. Dette skyldes problemer med bibliotekernes skift af IT-systemer.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Ikke relevant for denne statistik.

5.3 Anden usikkerhed

Danmarks Statistik modtager data om alle folkebiblioteker i Danmark. Særlige lokale forhold såsom ombygninger o.l. kan medføre at enkelte kommuner ikke indberetter data for samtlige variable alle år. Centrale oplysninger om udlån, bestand, åbningstid samt visse økonomiske oplysninger bliver altid indberettet. Der imputeres ikke for eventuelt manglende indberetninger. Forkert indberettede tal og misforståelser, er søgt minimeret bl.a. ved gentagne rykninger ved manglende indberetninger, samt ved gennemgribende kontrol af de indberettede tal.

For 2016 og 2017 vil tal om udlån, bestand, tilvækst og afgang af materiale, samt antal aktive lånere og fjernlån ikke blive offentliggjort. Dette skyldes problemer med bibliotekernes skift af IT-systemer.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Den samlede pålidelighed er høj, da folkebiblioteksstatistikken er baseret på indberetninger fra alle bibliotekskommuner i Danmark. Lokale forhold kan medføre at enkelte kommuner ikke indberetter samtlige variable alle år. Centrale oplysninger om udlån, bestand, åbningstid samt visse økonomiske oplysninger bliver altid indberettet.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken plejer at udkomme ca. 6 måneder efter referenceårets udgang uden forsinkelser i forhold til det annoncerede tidspunkt. For statistikåret 2016 og 2017 har der været problemer med filindberetninger fra mange kommuner. Derfor er statistikken forsinket i forhold til det sædvanlige offentliggørelsestidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udgives som regel i juli men udkommer samlet for årene 2016 og 2017 i december 2018.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt. For statistikårene 2016 og 2017 har der været problemer med filindberetninger fra mange kommuner. Derfor er statistikken forsinket i forhold til det sædvanlige offentliggørelsestidspunkt og begge år 2016 og 2017 udkommer sammen.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er sammenlignelig med tidligere udgivelser, og på overordnet niveau før kommunalreformen i 2007. Statistikken er baseret på kvalitetsstandard om biblioteker og er således sammenlignelig med andre statistikker for biblioteksaktivitet. Statistikken er sammenlignelig med internationale statistikker.

7.1 International sammenlignelighed

Brug af standarder inden for biblioteksområdet i Danmark afspejler både konkrete danske behov, men også organiseringen af det internationale standardarbejde. Statistikken om folkebiblioteker er således sammenlignelig med internationale statistikker i det omfang de er baseret på samme internationale standarder.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er sammenlignelig med tidligere udgivelser, og på overordnet niveau før kommunalreformen i 2007. For oplysninger om folkebibliotekernes bestand og brug af elektroniske resurser findes sammenlignelige oplysninger fra 2014.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Statistikken er baseret på kvalitetsstandard for biblioteker DS/ISO 2789 standard og er således sammenlignelig med andre statistikker for biblioteksaktivitet.

7.4 Intern konsistens

Ikke relevant for denne statistik.

8 Tilgængelighed

Publicering sker via følgende kanaler: Nyt fra Danmarks Statistik, Statistikbanken og årspublikationen. Dog er tal i årspublikationen "Kultur 2017" ikke opdateret med nyeste tal på området grundet forsinkelser i forbindelse med dataindsamlingen.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

[Nyt fra Danmarks Statistik](#)

8.5 Publikationer

Der udkommer årligt en kulturpublikation Kultur 2017, som indeholder statistisk oplysninger på forskellige kulturområder. Publikationen omfatter også et afsnit om folkebiblioteker

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Folkebiblioteker](#) i følgende tabeller:

- [BIB8](#): Årsværk på folkebiblioteker efter område, personalekategori og tid
- [BIB3](#): Folkebibliotekernes fysiske materiale efter område, samling, opgørelse, materialetype og tid
- [BIB5](#): Folkebibliotekernes interurbanind- og udlån fordelt efter område, opgørelse, materialetype og tid
- [SBS1](#): Sammenlignende folkebiblioteksstatistik efter område, nøgletal og tid
- [BIB6](#): Folkebibliotekernes økonomi efter område, indtægt/udgift og tid
- [BIB1](#): Folkebibliotekernes nøgletal efter område, nøgletal og tid
- [BIB7](#): Aktivitet på biblioteker efter område, type, aktivitet og tid
- [BIB3B](#): Folkebibliotekernes fysiske materialer efter område, samling, opgørelse, materialetype, alder og tid
- [BIB2B](#): Folkebiblioteker efter område, aktivitet og tid
- [BIB4C](#): Folkebibliotekernes bestand og brug af elektroniske ressourcer på eksterne servere efter område, opgørelse, elektronisk materialetype og tid
- [BIB4D](#): Folkebibliotekernes bestand og brug af elektroniske ressourcer på egne servere efter område, opgørelse, elektronisk materialetype og tid

8.7 Adgang til mikrodata

De indberettede data er lagret hos Danmarks Statistik. Der findes ikke mere detaljerede data end det, der allerede bliver offentliggjort i Statistikbanken. Mikrodata er ikke tilgængelig for offentligheden.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik.

8.9 Diskretioneringspolitik

Statistikken følger Danmarks Statistik normale praksis for diskretionering. [Danmarks Statistiks diskretioneringspolitik](#)

8.10 Diskretionering og databehandling

Ikke relevant for denne statistik.

8.11 Reference til metodedokumenter

Ikke relevant for denne statistik.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Forskning, Teknologi og Kultur. Kontaktpersonen for statistikken er , tlf: og e-mail: .